

DE ZEUMER

Heemkunde vereniging

1991 -3

**MAAS
EN
SWALMDAL**

Beesel/Reuver/Belfeld/Swalmen
Postbus 4643
5953 ZG Reuver

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft de gemeenten Belfeld, Beesel en Swalmen als werkgebied. De vereniging stelt zich tot doel de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem te bevorderen en te streven naar het behoud, herstel en bescherming van die waardevolle cultuurelementen die eigen zijn aan het heem.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door o.a. onderzoek van bodem en archieven, het verzamelen en exposeren van streekeigen voorwerpen van geschiedkundige waarde, het houden van lezingen, cursussen, excursies, en het publiceren van bevindingen van de leden.

Redaktie: Els van Geenen-Erdkamp
Jan Geerlings
Loe Giesen

Redaktie-adres: Mgr. Theelenstraat 18
5954 AZ Beesel

Bezorgers: Swalmen / Beesel:
Jan Geerlings

Reuver:
Lambert Niemans

Belfeld:
Twan Ernst

De Zeumer is het kwartaalblad van heemkundevereniging Maas- en Swalmdal. Leden ontvangen dit blad alsmede het jaarboek voor f 30,- per jaar gratis.

De redaktie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ingezonden stukken. Overdrukken met vermelding van de bron zijn uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming.

Inhoud

Inhoud	1
Van de redactie	2
Programma	3
Beelden van vroeger	4
Giel Geraedts ontving eerste jaarboek 1990	5
Een vroeg-middeleeuwse vondst in Reuver	8
Een verdwaalde munt in Reuver	11
Archeologisch themapark Archeon	14
Over de reis van een liedje	15
De Kermis	17
Wegkruis Burgemeester Janssenstraat herplaatst	19
De vondst van een grafkruis te Swalmen	22

Hebt u uw contributie betaald ?

Van de redactie

Door omstandigheden hebt u opnieuw iets langer op deze Zeumer moeten wachten dan de bedoeling was. Onze excuses hiervoor.

Na de extra dikke nummers van de afgelopen kwartalen een Zeumer van niet meer dan 24 pagina's, maar nog altijd meer dan het aantal waarmee we in 1983 van start gingen. Ondanks deze geringere dikte zijn we echter blij dat we ditmaal kopij mogen aanbieden van enkele nieuwe schrijvers. We hopen dat nog meer van hun pennevruchten de weg naar de Zeumer zullen vinden en dat hun voorbeeld navolging vindt!

Wellicht ten overvloede wijzen we u erop dat voor ons kwartaalblad geen hoogstaande literaire of historische kwaliteiten verwacht of verlangd worden. Uw bijdrage hoeft niet het niveau te hebben van een jaarboek, maar moet een weerspiegeling zijn van hetgeen onze leden bezighoudt. Dit betekent dat bijvoorbeeld ook gedichten en rijmen een plaats krijgen, net als anekdotes, korte interviews, een beschrijving van een voorwerp of gebeurtenis, een oude foto, een tekening etc. etc.

De deadline voor de volgende Zeumer is 15 november 1991.

Programma

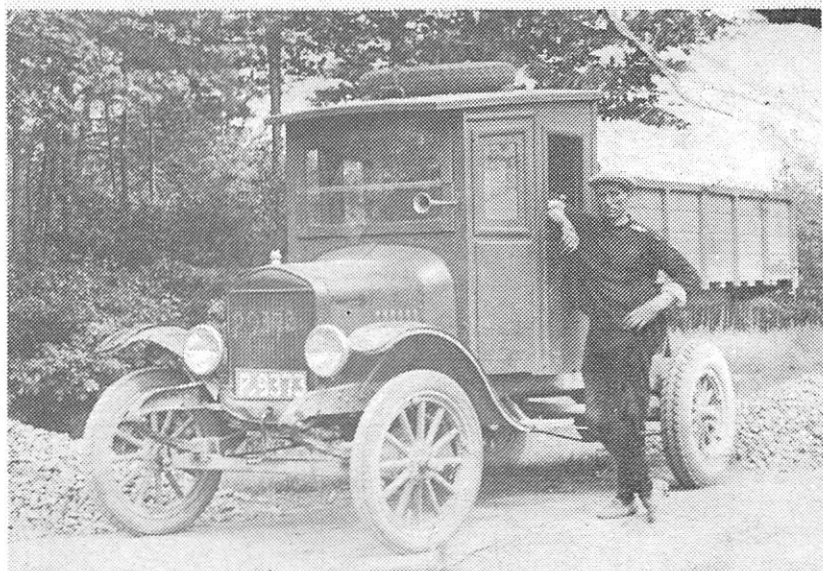
De rest van het activiteitenprogramma voor 1991 ziet er, voor zover bekend, als volgt uit:

- 3 nov. : Herfstwandeling samen met het I.V.N. Vertrek vanaf Markt Beesel. Persbericht volgt.
- Dec. : Lezing over decembergebruiken. I.s.m. M.H.V.S.

Omdat deze agenda onder voorbehoud is, wordt u verzocht de infobladen en weekbladen goed te lezen.

Beelden van vroeger

Nol Niemans uit Reuver had in 1923 het onderhoud van de Napoleonsweg van Blerick tot aan de Belgische grens.

Giel Geraedts ontving eerste jaarboek 1990

Afgelopen donderdag 6 juni werd het nieuwe jaarboek "Maas- en Swalmdal" 10 (1990) gepresenteerd in café-restaurant "Beeckerhof" te Swalmen.

Voorzitter dhr. W. Luys reikte het eerste exemplaar van de 10e jaargang uit aan de eregast van die avond, dhr. Giel Geraedts uit Roermond.

Giel Geraedts ontvangt uit handen van voorzitter Wiel Luys het eerste exemplaar van jaarboek 10 (1990).

(foto: F. Geerlings)

Ook de burgemeesters Opsteegh van Swalmen, Nuytens van Beesel en Peters van Belfeld kregen het nieuwe jaarboek. Daarvoor schetste dhr. Luys het reilen en zeilen van de heemkundevereniging in het afgelopen jaar. Onder andere de laat-

ste ontwikkelingen op het gebied van een streekmuseum in de voormalige St. Jozefschool te Beesel. Deze plannen dreigen nu niet meer door te gaan. Luys: "We blijven echter streven naar een eigen permanente huisvesting. De St. Jozefschool is een ideaal gebouw voor ons, gecombineerd met een streekmuseum."

Ook maakte hij bekend dat de heemkunde-vereniging binnenkort in Swalmen een zogenoemd TRAP-project opstart, een fietsroute langs archeologische monumenten in de gemeente Swalmen.

Na de pauze, waarin de ruim 70 genodigden het nieuwe jaarboek eveneens ontvingen, legde de eregast uit hoe een geschiedkundig verhaal tot stand komt en welke voldoening de auteur ervan kan hebben. "Het is prachtig als je je pennevrucht in gepubliceerde vorm weerziet, en ook doet het je goed als je ziet dat andere auteurs je citeren", aldus Geraedts, die het in ontvangst nemen van het eerste exemplaar als een hoogtepunt beschouwde ("det duit ein aad hert good!").

Burgemeester Opsteegh maakte voor het eerst kennis met de Heemkunde Vereniging Maas- en Swalmdal. "Ik heb mij verbaasd over de snelheid van werken", zo liet Opsteegh weten, "want nog voor de gemeente Swalmen het vakwerkhuisje in Boukoul had aangekocht, hadden zij het al gesloopt en veilig opgeborgen. Ik hoop dat het straks met de opbouw ervan evenzo gaat: nog voor dat wij kunnen besluiten of we eventueel financieel willen bijdragen!" aldus Opsteegh die en passant liet weten dat Maas- en Swalmdal - als het aan B & W van Swalmen ligt - zitting neemt in de Monumentencommissie van Swalmen.

De avond werd besloten door de werkgroep Dialekt van de heemkundevereniging.

Dhr. P. Heyman las een kort verhaal in Swalmer dialekt voor en dhr. P. Bloemen zette uiteen hoe het gesteld is met ons dialekt.

Kortom, wederom een uiterst boeiende avond waarin een prachtig "jubileum"-jaarboek werd gepresenteerd dat onge-

twijfeld weer zijn weg zal vinden naar honderden leesgierigen.

Een gezellige en sfeervolle avond waarvan ook de eregasten genoten. v.l.n.r. Dhr. Giel Geraedts, burgemeester H. Opsteegh van Swalmen, burgemeester C. Nuytens van Beesel, gemeentesecretaris W. Slabbers van Swalmen, wethouder P. Schreinemacher van Swalmen en burgemeester P. Peters van Belfeld.

(foto: F. Geerlings)

Een vroeg-middeleeuwse vondst in Reuver

Op zaterdag 2 maart 1991 werd door de archeologische werkgroep van heemkunde-vereniging Maas- en Swalmdal een onderzoek ingesteld op een akker aan de Sangersweg in Reuver. Dit naar aanleiding van een tip van een Blerickse amateurarcheoloog, dat door hem bij een pas aangelegde bietenkuil enkele vroeg-middeleeuwse scherven (o.a. Badorf) waren gevonden.

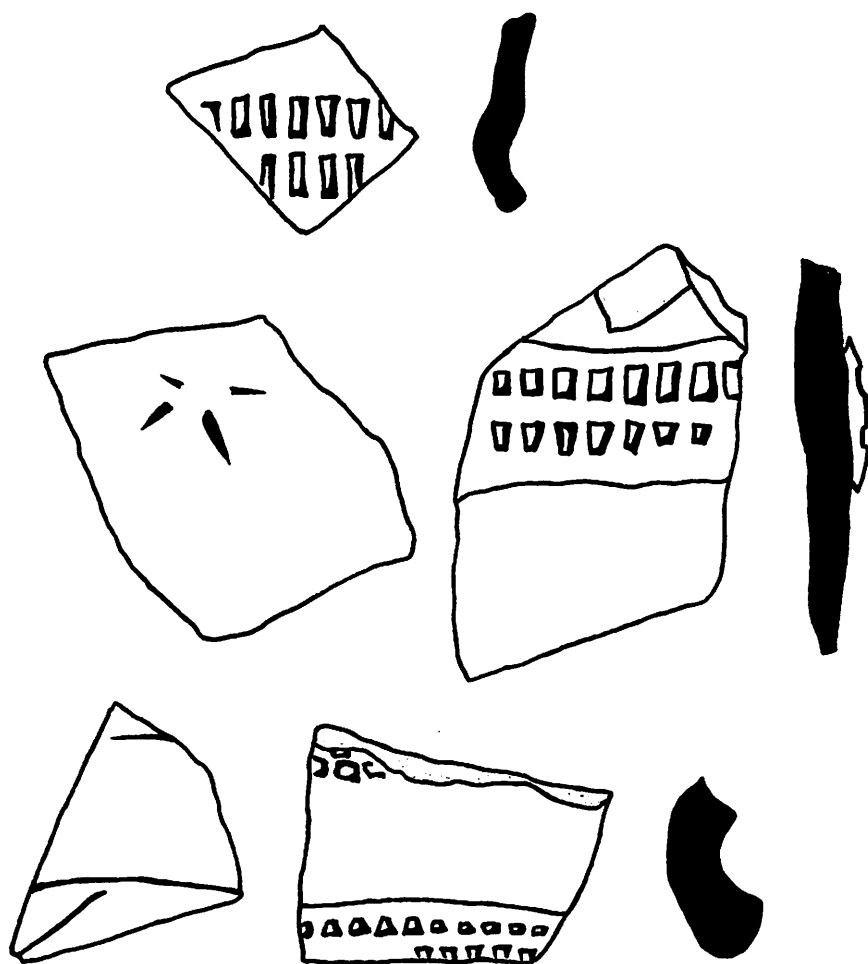
De vindplaats

De Sangersweg en een gedeelte van vorengenoemde akker ligt op een natuurlijke rug, die de overgang vormt van het laagterras naar het winterbed van de Maas.

Deze rug in het landschap is rijk aan historisch vondstmateriaal. Hier bevinden zich o.a. Steentijd, Romeinse (zie jaarboek 3, blz. 23 noot 4), Middeleeuwse en Post-middeleeuwse nederzettingssporen (onder andere de Oude Schei, De Spieker en de Kamp). Dit geeft al aan dat men een voorkeur had voor dit hooggelegen gebied, waar men niet alleen een goed uitzicht over de omgeving had, maar waar ook de grond voor akkerbouw uitermate geschikt was.

De opgraving

Op 2 maart 1991 werd met het onderzoek door middel van de schaaftechniek een aanvang gemaakt. Op een diepte van ca. 60 cm. werd begonnen om een donkere verkleuring laag voor laag af te schaven tot een diepte van ca. 1 meter. De verkleuring bleek te behoren tot een ovale kuil met een doorsnede van ca. 5 meter. De grond van de ingraving bestond uit leemhoudend zand vermengd met houtskool en zachte en harde baksteenfragmenten. De aangetroffen scherven lagen verspreid over het hele opgravingsvlak. In de eerste 25 centimeter troffen we duidelijk meer scherven aan dan op grotere diepte. Duidelijk waren in de kuil twee concentraties te onderscheiden. Een lag aan het begin van de kuil op ca. 18 meter van de Sangersweg en een lag op ca. 21 meter van de weg.

Enkele Badorf-scherven, die tijdens het onderzoek gevonden werden. Ze zijn voorzien van een radstempelversiering (8ste- 9de eeuw). Schaal: 1:1 (tek. E. Zeetsen).

Conclusie

In eerste instantie werd gedacht aan een vroeg-middeleeuwse afvalkuil, maar gezien de sub-recente verstoringsen (o.a. baksteenfragmenten) en de lichtere en donkere verkleuringen was dit niet (of niet meer ?) aan te tonen. Toch wijzen de vroeg-middeleeuwse scherven erop, dat hier in die tijd menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden en dat hoogstwaarschijnlijk in deze omgeving een vroeg-middeleeuwse nederzetting (hutkom?) niet moet worden uitgesloten.

Gezien het feit dat er uit deze periode weinig nederzettingen bekend zijn, ook in onze gemeente, vormt de ontdekking van dit materiaal een belangrijke aanvulling.

Vondstenlijst

Het vondstmateriaal bestaat in hoofdzaak uit:

- Scherven van het vrij zachte geelachtig Badorf-aardewerk, zowel versierd als onversierd (8ste en 9de eeuw).
- Enkele rand- en bodemfragmenten van Mayen-aardewerk (Mayen is in de Eifel gelegen). Het is tamelijk hard aardewerk, oxyderend gebakken (5de tot 8ste eeuw).
- Fragmenten van handgevormd aardewerk, gelijkend op ijzertijd, maar dan zwaarder en dunner. Op het oppervlak ziet men glimmer als verschraling (5de tot 8ste eeuw).
- Enkele ijzertijd scherven.
- Een fragment van een Romeinse dakpan.
- Hutteleem (geelachtig tot rode leem).
- Houtskool.
- Een schrabber van maasvuursteen en enkele afslagen.

Een verdwaalde munt in Reuver

In het voorjaar van 1988 vond Wim Roovers uit Reuver een koperen munt uit 1614. Hij vond deze munt in grond die afkomstig was van het "Groenveld" in Venlo.

Die grond werd door hem gebruikt als vulgrond in zijn tuin in de St. Annastraat in Reuver. Het "Groenveld" is een eeuwenoud akkerland dat vrijwel direct ten oosten van de middel-eeuwse stadskern van Venlo ligt.

In het "Groenveld" werd straatvuil als meststof gebruikt, waardoor de nodige voorwerpen op deze akker terecht kwamen.

Ik heb zelf tijdens het bouwrijp maken van het "Groenveld" verscheidene vondsten gedaan, o.a. 15de - 16de - 17de eeuwse knopen, gespen, kledinghaken, een versierd fragment van een 17de eeuwse tinnen beker en een 18de eeus tinnen Mariabeeldje.

De munten van het "Groenveld" zijn vaak van hele slechte kwaliteit. Dit komt waarschijnlijk door de hedendaagse bemesting (te zure grond). Hierdoor zijn ze moeilijk te dateren. Ook de munt van Wim Roovers is aan een zijde niet meer herkenbaar, maar de gedateerde zijde is van goede kwaliteit en heeft een zeer mooie patina. Eerst konden we de munt niet thuisbrengen, maar met behulp van Jos Storms kon een eerste determinatie worden gedaan.

Hij meende dat de munt een oord was van Anna van der Marck, abdisse van Thorn, uit 1614.

VZ: niet meer herkenbaar, waarschijnlijk gekroond wapenschild van Anna van der Marck.

KZ: (zie foto) Op Bourgondisch leliekruis het gekroond wapenschildje van waarschijnlijk het graafschap Marck, tussen de cijfers 16-14.

Het kroontje van het wapenschild reikt tot in het omschrift, waarschijnlijk SIT.NODOMINI.BENEDI.

VOOR OPTIMALE KWEEKRESULTATEN!

DIERENSPECIAALZAAK

G. Nijboer en Zoon

Parklaan 53a
5953 BR REUVER
Telefoon 04704-4480.

GOED NIEUWS

**Al heden voeren wij het complete
Teurlings Assortiment**

Topkwaliteit voor paarden-schapen-
duiven-konijnen-sierwatervogels enz.

Paardebrok 2x25 kg	27,50
Schapenkorrel 2x25 kg	23,50
Konijnekorrel 2x25 kg	29,00
Dulvevoer 25 kg v a.	21,50

**QUIKO KRACHT- EN OPFOKVOER
VOOR ALLE VOGELSOORTEN**

**Slagerij
Jos Hoezen**

Traditionele kwaliteit

Julianastraat 1, Belfeld, tel. 2044

*Voor eerste kwaliteit
vers vlees
lijne vleeswaren uit
eigen worstmakerij*

***Diverse specialiteiten
o.a. salades
bittergarnituur
koud buffet***

Wijo BV

Zand- en grindhandel · grondwerken

Verhuur grondverzetmachines · Expeditie en transport

Broeklaan 30,
Postbus 4677, 5953 ZH Reuver
Tel. 04704-4442/1879
Fax 04704-5480.

**opsturen naar de postbus van de vereniging:
Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal
Postbus 4643, 5953 ZG Reuver.**

**Dit formulier inleveren bij een van de bestuursleden of opsturen
aan:**

**Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal
Postbus 4643, 5953 ZG Reuver**

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

Tel. nr.

- ☐ Zoeken voor oude foto's van monumenten (werkgroep monumenten)
- ☐ Verzamelen en ordenen onderwijsmateriaal binnen de werkgroep onderwijs
- ☐ Ordenen nieuwe aanwinsten bidprentjes
- ☐ Ordenen en opplakken van foto's
- ☐ Aanwinsten bibliotheek bijhouden
- ☐ Mee opzetten werkgroep dialect
- ☐ Mee opbouwen en afbreken tentoonstellingen
- ☐ Achterhalen welke mensen op oude foto's staan (We hebben liefst iemand voor elk kerkdorp).
- ☐ foto's maken van veranderende dorpsgezichten

Andere zaken die u binnen de vereniging wenst te doen:

.....

.....

- ☐ Meehelpen op een braderie
(samen met iemand anders 2 uur in een stand staan)
- ☐ Kleine klusjes uitvoeren
(b.v. schilderen vitrinekasten of panelen)
- ☐ Bestuurswerkzaamheden
- ☐ Verenigingslokaal poetsen
(een half uur werk $\pm$ 6 x per jaar)
- ☐ Meewerken aan opzet van excursies
- ☐ Meewerken aan opzet van wandelingen
- ☐ Meewerken aan ontwikkelen van wandel- en fietsroutes
- ☐ Redactie jaarboek
- ☐ Bezorgen van jaarboeken
- ☐ Redactie de Zeumer
(1 avond per kwartaal samen, enkele uren bepaalde taak)
- ☐ Opgravingen met werkgroep archeologie
- ☐ Herstel en onderhoud van kruisen en kapellen

Oproep!

Oproep!

Oproep!

Onze heemkundevereniging staat erom bekend dat ze op diverse terreinen van de heemkunde erg actief is. Elk jaar komt er een jaarboek uit en vier keer per jaar een verenigingsblad. Ook zijn er binnen de vereniging diverse werkgroepen actief zoals: de werkgroep archeologie, de werkgroep kruisen en kapellen, de werkgroep monumenten en beeldbepalende panden en de werkgroep onderwijs. Over de activiteiten van deze werkgroepen kunt u lezen in hun jaarverslag, dat in de vorige Zeumer werd geplaatst.

Verder worden er excursies, lezingen, wandelingen, tentoonstellingen (met daaraan gekoppeld een boek) en cursussen gehouden, en staat de vereniging met een stand op diverse braderieën. Kortom teveel om op te noemen. Om nu dit niveau te kunnen handhaven en eventueel verder uit te bouwen hebben we dringend behoefte aan versterking. Mensen dus die hun steen of steentje aan de vereniging willen bijdragen. Vaak wordt als reden om niet mee te doen genoemd dat het teveel tijd zal kosten. Als we hierover doorvragen blijkt dat men geen duidelijk idee heeft wat de eventuele werkzaamheden nou precies inhouden. Doch vragen staat iedereen vrij. *U kunt altijd bij een der bestuursleden of bij de voorzitter van een werkgroep informeren.* Hun telefoonnummer kunt u vinden achter in de Zeumer.

We hopen dat u interesse en tijd heeft om een of meer van de op de achterzijde genoemde werkzaamheden samen met anderen uit te voeren.

**BETER VERZEKERD
DOOR IEMAND VAN BIJ ONS**

**JULIANA STRAAT 21 • BELFELD
TELEFOON 04705-1263**

***SCHOENEN
SPORT
LEDERWAREN
PEDICUREN***

Deze determinatie werd in juni 1991 bevestigd door dr. J.P.A. van der Vin (Het Koninklijk Penningkabinet).

Ondanks de slechte kwaliteit en zijn lange reis heeft men dus toch kunnen aantonen met wat voor een soort munt we te doen hadden.

E. Zeetsen, Reuver

Archeologisch themapark Archeon

De laatste jaren is gebleken dat het publiek een steeds grotere interesse heeft in archeologie. We hoeven maar te denken aan het succes van het boek "Verleden land" en de belangstelling voor de diverse archeologische tentoonstellingen in den lande.

Inmiddels zijn er op een aantal plaatsen in Nederland prehistorische boerderijen herrezen, waar schoolgroepen in de voetsporen van onze verre voorouders stappen en een dag of weekend in de prehistorie kunnen leven.

Zo is er een prehistorische nederzetting nabij Eindhoven, waar een nederzetting uit de ijzertijd is nagebouwd. Hier kunnen activiteiten worden ondernomen, zoals weven, vlechten met wilgetenen, stro, riet of gras en het maken van houten gereedschappen.

Verder is er nog een prehistorische nederzetting (een boerderij en enkele schuurtjes) in Lelystad, een brons-tijd-boerderij nabij het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen en een prehistorische boerderij in het park Berg en Bos in Apeldoorn.

Aan deze bezienswaardigheden wordt in 1994 het 60 ha grote archeologisch themapark Archeon (nabij Alphen aan de Rijn) toegevoegd. Hier kunnen bezoekers een reis maken langs een aantal reconstructies op ware grootte: van de tent van de rendier-jager uit de ijstijd, tot het klooster van de middeleeuwen. In een Romeinse stad worden onder meer een amphitheater, een tempel, winkels, een badhuis en een herberg ondergebracht. De herberg wordt 40 bij 30 meter groot en wordt nagebouwd volgens een origineel dat in Nijmegen heeft gestaan. Hier zullen authentieke gerechten uit de Romeinse keuken worden geserveerd.

En zelfs kunnen de bezoekers in speciale luxueuze kamers van ligbanken eten.

Tot zolang hoeft u overigens niet te wachten, want begin 1992 is al een gedeelte van het park voor het publiek geopend.

Bij de heemkundevereniging kunt u hierover meer informatie verkrijgen.

Over de reis van een liedje

Nog niet zo lang geleden werd ik lid van de Heemkundevereniging en op het aanbod om oude Zeumers te komen halen, ben ik dan ook graag ingegaan.

Ik heb ze achter elkaar doorgekeken en kreeg steeds meer spijt dat ik mij niet eerder aangemeld had.

Toen, plotseling een verrassing.

Op bladzijde 91 van het vierde nummer van 1987, onder de kop Dialectologie, oude rijmpjes en liedjes:

*Helder op d'n telder
bóttter bie d'n vis
maedje maak de deur es aoep
en kiek ens waen dao is
dao is ein alde moder
veur ein sjtökske broeët
det zölle v'r toch maar gaeve
want angers geit ze doeët*

Even een kleine voorgeschiedenis voor ik het verband met dit versje uit de doeken doe.

De grootmoeder van mijn moeder (moeders-kant) Maria Elisabeth Verstappen werd in 1846 in Venray geboren.

Na het overlijden van haar moeder ging zij in 1860 naar Rotterdam, waar een zuster van haar vader al sedert 1840 woonde.

Zij bleef in Holland, trouwde met Pieter van den Ing.

Hun oudste dochter Jacoba Hendrika Maria, mijn grootmoeder, naar wie ik voluit genoemd ben, trouwde met Johannes Gerardus Helder.

Vanaf dat moment werd het liedje generaties lang gezongen. Alleen, het werd "verhollandst".

Mijn moeder leerde het mij weer en we zongen het vaak samen onder de vaat als we een beetje jolig waren.

Dan klonk het zo:

*Helder in de kelder
boter bij de vis
Kaatje doe de deur 'ns open
kijk 'ns wie daar is
't is 'n aardig meisje
om een stukje brood
geef haar maar een stukje
anders gaat ze dood.*

Mijn moeder zong vaak "geeft haar maar een dubbeltje", omdat ze dat leuker vond klinken.

Mooi, dat door zo'n liedje het verleden weer zo gaat leven.

Het is ook toevallig juist deze familie Verstappen, een hoedemakersgeslacht (wollen hoeden) uit Venray, die ik sedert enige jaren genealogisch en historisch bestudeer.

Coby Klinkhamer-van den Assem

De Kermis

Er was kermis in ons dorp. Natuurlijk gingen we kijken, liepen langs de verschillende attracties, en dat waren er nogal wat. Maar erg druk was het er niet. Ik dacht dat was vroeger wel anders. Vroeger was de kermis een echt volksfeest, dus deed iedereen mee. Vooral op de dorpen was dat goed te merken. Daar was de kermis de enige grote gebeurtenis van het jaar, buiten de kerkelijke feesten om. Deze laatste werden ook gevierd, maar daarbij vond je het niet zo leuk dat je, voordat het begon eerst zo vaak naar de kerk moest. Kermis, dat betekende toen vooral een eetfeest, familie kwam, soms van heinde en ver. Dat was meestal de enige keer per jaar dat men elkaar ontmoette. Telefoon had niemand uitgezonderd de pastoor en enkele notabelen, dus moest er bijgepraat worden. Al dagen van tevoren was er in ieder huis een drukte van belang, alles moest gepoetst en in de moestuin daar mocht geen onkruidje meer instaan. Het erf, de bloementuin, alles werd geschoffeld en geharkt. De zondag dat vond ik als kind het hoogtepunt van de kermis.

Ik weet dat ik eens een keer naar het dorp moest, naar een gezin dat iedere week groenten bij ons kocht, maar mijn moeder was de peterselie vergeten. Dus moest ik alsnog gaan brengen. En overal waar ik langsfietste kwam uit de huizen een heerlijke lucht van gebraden vlees. Op het kermisterrein stonden de schommels de zweefmolen en de carrousel verborgen onder een zeildoek en het snoepkraampje was ook nog dicht. Maar ik wist dat ik er straks zou staan met mijn twee dubbeltjes en dat het een moeilijke keus zou worden. Of twee keer in een zweefmolen, en voor dat andere dubbeltje van die dikke caramellen kopen of een paar nougatblokken of zou ik maar een keer in de zweefmolen, ik wist het nog niet. Intussen arriveerden de families, ze kwamen met de fiets of te voet, en dan werd er eerst duchtig gegeten met vooraf een flinke gemeubileerde soep en daarna lappen carbonades en braadworst met allerlei groenten. Met een uur was alles bekeken. De mannen staken een dikke sigaar op en gingen naar buiten om het land te bekijken. Al pratend over het weer, de

prijzen van koeien en varkens, of het koren en de tarwe erbij stonden liepen ze langs de akkers. De vrouwen deden gezamenlijk de afwas om daarna wat door de moestuin te wandelen, of ze keken in het huis als er iets nieuws aangeschaft was. Kwamen de mannen terug van het land, werd er water opgezet voor de koffie. Zelf gebakken vlaai werd uit de kelder opgehaald, in flinke stukken gesneden, niet van die eenhappartjes, die je tegenwoordig haast overal krijgt, en dan werd er weer goed geschranst. Met soms nog de kruimels om de mond van de knapkoek, want die kreeg je. Als laatste trok je gezamenlijk naar het dorp. Daar was het een drukte van belang. De grote mensen stonden in hun goede goed met iedereen te praten en keken hoe de jeugd zich vermaakte. De cafés deden goede zaken, de mannen dronken er een biertje en de vrouwen een "besje", bessenjenever dus. Later ging eenieder tevreden huiswaarts. Wij mochten thuis nog wat langer blijven spelen en tolden 's avonds doodmoe in bed na zo'n opwindende dag. En terwijl ik daar zo stond op de kermis en de kinderen bekeek die met dezelfde opwindning als wij vroeger op de carroussel zaten, dacht ik, dat is het enige wat niet veranderd is sinds die tijd. En dat is goed zo.

mevr. D. Timmermans

Wegkruis Burgemeester Janssenstraat herplaatst

herplaatst op 10 augustus 1991.

In 1983 hadden gewelddadige lieden het corpus beschadigd en moest van het kruis worden verwijderd. Wind en regen hadden het wegkruis behoorlijke schade toegebracht en het moest in 1984 van zijn sokkel worden gehaald.

De toenmalige eigenaar van het bosperceel waar het kruis zijn plaats had, wilde het wegkruis herplaatsen maar dan zonder corpus.

Omdat dit niet in overeenstemming is met onze gedachte ten aanzien van een wegkruis is dit nooit gebeurd.

Voor de passant naar en van Swalmen was de hoek aan de zandweg die naar de Bakhei gaat een lege plek.

De sokkel die in het verleden het eikehouten kruis had gedragen was overwoekerd met vers groen. De argeloze voorbijganger wist zich het wegkruis uit het verleden niet meer te herinneren.

Het wegkruis was eens geplaatst door de familie Claessen in 1958.

De vrouw van de nieuwe eigenaar van het landgoed, mevr. Ewals heeft t.z.t. leden van de werkgroep voor het behoud van wegkruisen getipt.

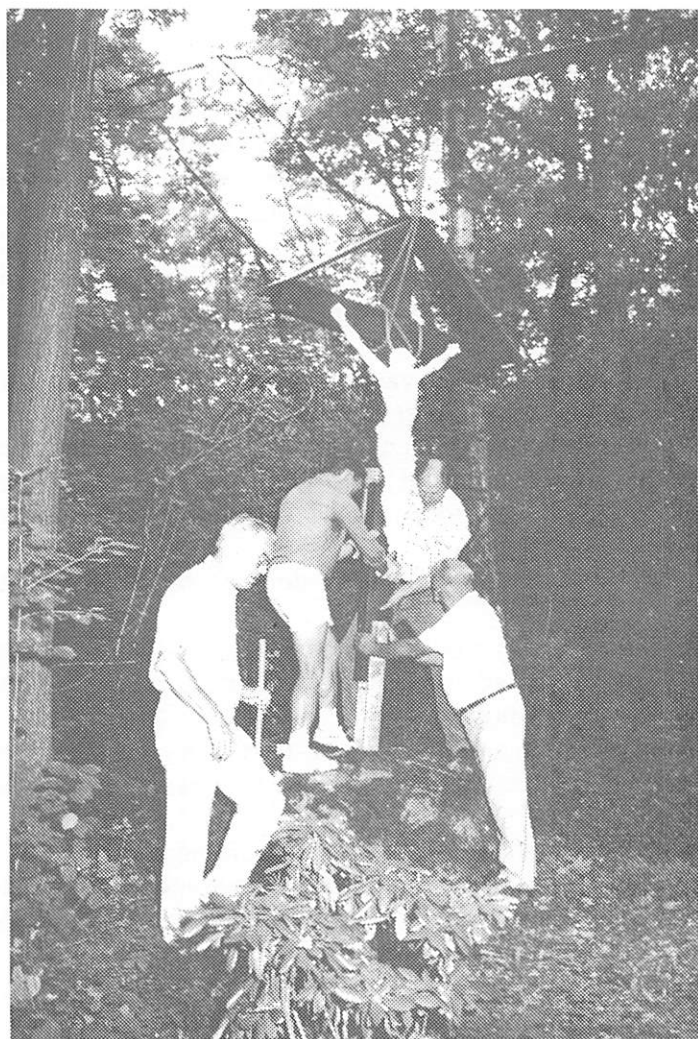
Het wegkruis lag ergens op het terrein overwoekerd door braamstruiken, gebroken, met het beschadigde corpus er naast.

De werkgroep heeft eigenhandig het kruis hersteld.

Op verzoek van de werkgroep vervaardigde de Beeselse kunstenaar Ton Simons een getrouwe kopie van het vernielde beeld.

Het herplaatsen van een zwaar eiken kruis met corpus is een gewichtig karwei. Voor de leden van de werkgroep was het een feestelijke gebeurtenis die ondersteund werd door de heer Toon v.d. Borst Bouwbedrijf te Beesel.

Wij zijn dit bouwbedrijf zeer dankbaar voor deze welkome hulp.

(Foto: F. Geerlings)

Bijzonder verheugd reageerde de heer J. Debets, pastoor te Beesel met de opmerking: "Dit is een prachtig geschenk voor de parochie en voor mij" en hij beloofde zo spoedig mogelijk het wegkruis aan de Burgemeester Janssenstraat te Beesel te zullen inzegenen.

namens de werkgroep,
P.X. Dautzenberg.

De vondst van een grafkruis te Swalmen

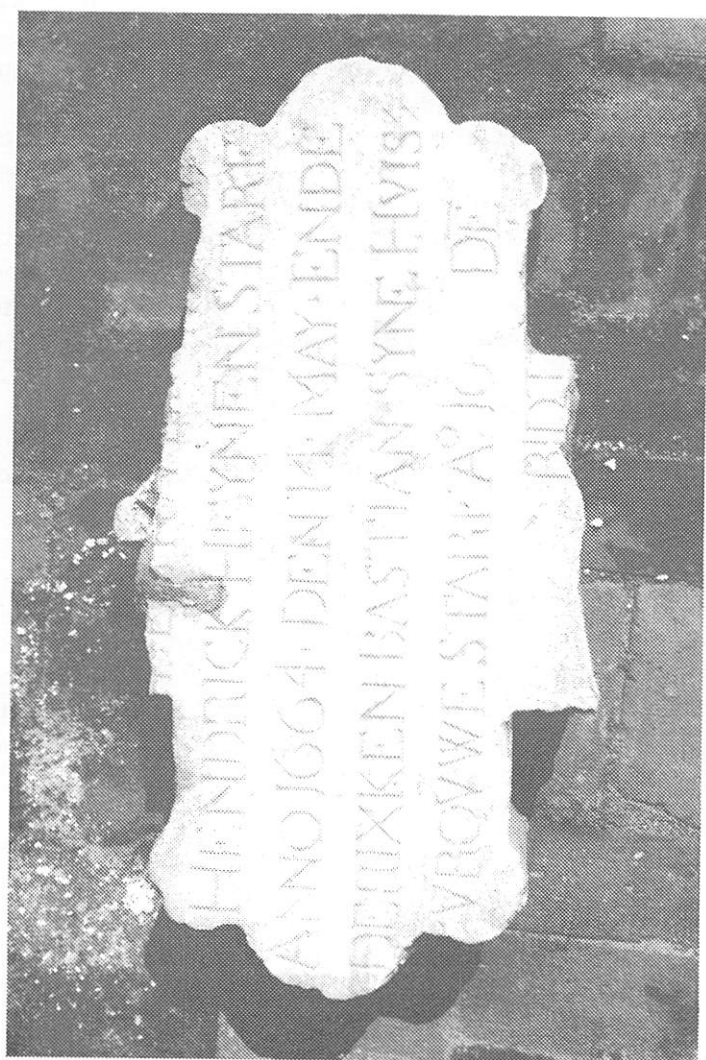
Op woensdag 26 juni 1991 kwam de melding binnen dat er nabij het voormalige terrein van het H. Hartklooster aan de Boutestraat te Swalmen een oude grafsteen was gevonden. Deze zat verwerkt in de fundering van de tuinmuur, die toen gesloopt werd. Ik was er natuurlijk als de kippen bij, omdat de oudste mij bekende grafsteen van Swalmen (op het kerkhof aldaar) dateert uit 1899, en deze wel eens veel ouder kon zijn. En inderdaad: het betrof een fragment van een grafkruis uit 1664. Het boven- en onderstuk heb ik helaas niet kunnen vinden (als het er geweest mocht zijn) omdat het puin al was afgevoerd naar de Wambachgroeve in Tegelen. Dit fragment, breed 70 cm, hoog 30 cm en dik 15 cm, bevat evenwel voldoende informatie (met tussen haakjes de tekst die er vermoedelijk heeft bijgestaan):

(I.H.S. / HIER LIGT /BEGRAVEN/)

HENDRICK HEYNEN STARF / ANNO 1664 DEN 14 MAY.
ENDE / DERIXKEN BASTIAN SYNE HVIS = / =VROVWE
STARF A° 16.. DE(N) ... /
BIDT / (GODT VOOR / DE SIelen / AMEN.)

Hoe dit fragment daar terecht gekomen is werd mij snel duidelijk toen bleek dat de betreffende muur gebouwd was van stenen afkomstig van de in 1896 afgebroken oude kerk. In 1893 was al het oude kerkhof rond deze kerk verplaatst en vermoedelijk zijn de restanten van grafkruisen, zerken, stenen e.d., die achtergebleven waren, als puin afgevoerd.

Wie waren nu Hendrick Heynen en Derixken Bastian ? Mijns inziens behoorden ze destijds zeker niet tot de armsten van Swalmen omdat het grafkruis gemaakt is van lichtblauwe Naamse hardsteen, een steensoort die in die tijd beslist niet goedkoop was. Het D.H.O.-register van de St.-Lambertusparochie vermeldt: "Op 16 mei 1664 is begraven Henricus Heijnen, gehuwd met NN." Hendrick stierf dus op 14 mei en werd 2 dagen later al begraven.

Pastoor Joannes van Haeff weet niet met wie Hendrick gehuwd was, maar noteert wel dat Hendrick de boer van Genaenhof was ("vilicus in Genaenhof").

En dit verklaart wederom die dure grafsteen! Deze steen werd geplaatst door zijn vrouw, de weduwe Derixken Bastian, en was bedoeld voor een dubbelgraf. Haar overlijdensdatum werd derhalve nog niet ingevuld ("A°" 16.. DE /")

De naam Derixken is afgeleid van Theodora en op 13 mei 1637 huwt in Swalmen ene Theodora met Henricus Heijmis, die zich enkele jaren later Heijnen noemt. Theodora heet eigenlijk van Oest, maar krijgt al gauw de (bij)naam (van) Bastian, naar haar vader Sebastian van Oest. In mei 1645 wordt op Genaenhof een zoon geboren, Wilhelmus Heijnen (peter: opa Sebastian van Oest, meter: Cornelia Baten) en 3 jaar later - op 21 januari 1648 - nog een : Sebastian Heijnen (peter: Johannes (Heijnen?), meter: Elske Op den Berg).

Derixken overlijdt te Swalmen rond 20 oktober 1676 en wordt op 24 oktober 1676 aldaar begraven. De overlijdensdatum wordt echter nooit meer in de steen gebeiteld!

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal dankt vooral firma Sanders & Geraedts uit Swalmen voor hun oplettendheid, firma Strado voor het attent reageren en de familie Pellens, die het grafkruis graag afstond aan onze vereniging. Dankzij deze vondstmelding kwam er niet alleen een prachtig grafkruis aan het daglicht, maar ook een stukje geschiedenis van Swalmen en in het bijzonder Genaenhof.

Frans Geerlings